

Об'єднує і захищає

Людмила Федорова

У Чернігівській області восьмий рік активно діє Громадська організація «Чернігівська ліга фармацевтів»

— Обласна громадська організація фармацевтів заснована 2009 р. за ініціативою керівників аптечних закладів області, — розповідає Людмила Федорова, президент ОГО «Чернігівська ліга фармацевтів», канд. фарм. наук, заслужений працівник фармації України, член громадської ради при Державній службі лікарських засобів та контролю за наркотиками, старший викладач кафедри якості і стандартизації лікарських засобів НМАПО ім. П.Л. Шупика. — Після ліквідації наприкінці 2008 р. Державної інспекції з контролю якості лікарських засобів, яку я очолювала в Чернігівській області, до мене звернулися аптекарі, професіонали з великим досвідом роботи, власники аптек і аптечних складів з проханням утворити і очолити нову структуру, яка б всебічно допомагала їм у роботі — професійну фармацевтичну організацію.

ЗА СОБОЮ ВЕДЕ ЛІДЕР

Близько десяти років Людмила Федорова працювала провізором-аналітиком контрольно-аналітичної лабораторії Чернігівського ВП «Фармація». Як завідувач контрольно-аналітичної лабораторії і позаштатний перевіряючий МОЗ була членом і головою 14 комісій МОЗ України за перевірки аптечних закладів та українських підприємств-виробників. Людмила Олександрівна каже, що саме ця робота дала їй широкий професійний кругозір і неоціненний практичний досвід.

Два роки Л.О. Федорова очолювала інспекцію з контролю якості лікарських засобів аптечного управління Чернігівської облдержадміністрації. У 1997 р. досвідченого спеціаліста призначили на посаду начальника Державної інспекції з контролю якості лікарських засобів у Чернігівській області.

Завдяки тогочасному керівництву МОЗ, яке особливо переймалося професійною підготовкою та підвищенням рівня кваліфікації тодішніх начальників територіальних Держінспекцій з контролю якості лікарських засобів, їм вдалося не раз побувати за кордоном та ознайомитися з системою контролю якості ліків в європейських країнах — Польщі, Угорщині, Франції.

— Робота на посаді обласного керівника — добра професійна школа, — стверджує Людмила Федорова. — А. Картиш, В. Кашперська, В. Варченко, М. Пасічник — «бренди» фармації, що формували наш світогляд, але найголовніше, як на мене, навчили самостійно знаходити вирішен-

ня складних питань, керуючись принципами чесності, порядності та неупередженості. Без цих складових контроль неможливий у всіх сферах. Це був час руху вперед, подолання перешкод. Щороку я беру участь у зустрічах зі своїми колегами, з якими ми вперше вибудували нову систему державного контролю якості лікарських засобів в Україні. Ці зустрічі стали для нас традицією. Ми і зараз як одна сім'я.

У 2006 р. Людмила Федорова захистила кандидатську дисертацію на тему «Організаційне забезпечення якості лікарських засобів на етапах реалізації та медичного застосування», що мала велике практичне значення. На основі цього матеріалу було розроблено модель взаємодії Державної інспекції з органами виконавчої влади, громадськими й благодійними організаціями. Модель взаємодії Державної інспекції з правоохоронними і контролюючими структурами щодо боротьби із фальсифікованими ліками запобігала їхньому ввезенню і розповсюдженню на території України.

ДОПОМОГА НАВІТЬ ОДНІЙ ЛЮДИНІ — ВАЖЛИВА

— Утім, на пропозицію колег я погодилася не одразу, — пригадує Людмила Олександрівна. — Адже йшлося вже не тільки про контроль якості ліків, треба було розуміти принципи ціноутворення, працювати з Податковою інспекцією і Фондом держмайна, тобто знатися на тих питаннях, які насамперед визначають фармбізнес. Але на сьогодні ми вже досягли такого рівня, коли на будь-яке запитання можемо дати кваліфіковану відповідь або, у разі потреби, залучити відповідні служби.

До складу організації входять 212 провізорів та фармацевтів. У президії Ліги — 19 осіб, авторитетних фахівців, які були обрані на загальних зборах організації.

Ініціюючи створення громадської організації, аптекарі прагнули такої структури, яка б реально і всебічно допомагала їм у повсякденній роботі та захищала їхні інтереси на місцевому рівні. Зрештою, ці питання й стали головними статутними завданнями організації.

— Впродовж дев'яти років ми провадили найрізноманітнішу діяльність, — зазначає Людмила Олександрівна. — Надавали консультації, пов'язані з організаційною та господарсько-економічною діяльністю аптек, у складних випадках залучали професійних юристів, чернігівські юридичні фірми та аудиторські компанії.

Регулярно проводили навчальні семінари, присвячені питанням фармацевтичного законодавства, змінам у ліцензійних умовах (на відміну від сучасних форумів, спрямованих переважно на просування брендів і збільшення обсягу продажу, які проводять компанії-виробники). Причому члени організації не тільки отримували роз'яснення з незрозумілих чи неоднозначних питань, але й разом обговорювали проекти, вносили свої пропозиції до нових нормативних документів, які подавалися на розгляд фармацевтичної спільноти. Опісля пропозиції провізорів і фармацевтів Чернігівщини ми доводили до відома різних міністерств та відомств (Кабінету Міністрів України, МОЗ України, Міністерства освіти України).

Досі щороку разом відзначаємо День фармацевтичного працівника. Готуємо концертну програму, святковий стіл, запрошуємо ветеранів фармації, які виховали ціле покоління гідних професіоналів галузі, нагороджуємо кращих працівників грамотами Чернігівської ліги фармацевтів та відзнаками й грошовими преміями від виконавчої влади.

Щороку наша організація ініціює зустрічі з ветеранами аптечного управління Чернігова і області. Чернігівська земля славна талантами, величезний внесок у розвиток фармації внесли Д.С. Волох, В.Д. Головка, Г.П. Купріяненко, Р.П. Шевченко, Т.М. Зименко, В.П. Шенфельд, Н.И. Ковпак, Л.В. Мишура, В.Д. Янчук, А.Н. Сергєєва. Усіх неможливо перелічити.

За словами Людмили Федорової, натеper ситуація на фармацевтичному ринку дещо відрізняється від тієї, що була під час створення і перших років діяльності Ліги. Зараз серед її членів здебільшого ті, хто хоче працювати чесно, прозоро і законно. Та й формат діяльності теж зазнав змін, оскільки центр фармації змістився до першого столу. Виробники і їхні медичні представники роблять ставку на першостільників, іншими словами — збільшення обсягу продажу.

Безконтрактне відкриття нових аптек — болюче питання для багатьох учасників роздрібного ринку, особливо регіональних суб'єктів малого і середнього бізнесу. Вони не в змозі конкурувати з національними мережами. Норматив пішоїдності доступності чи квота населення на одну аптеку назріли вже давно, однак врегулювати

питання відповідні органи чомусь не поспішають, незважаючи на вимоги багатьох операторів ринку.

Ще одне дискусійне питання — відкриття інтернет-аптек. Безумовно, час змушує шукати нові форми роботи, проте, на мою думку, до цього слід підходити дуже виважено. Необхідно вивчити досвід європейських країн, систему відкриття аптек, наявність обліку кількості підготовлених кадрів, організацію державного контролю таких аптек, прорахувати всі можливі ризики. Інакше ми можемо зіштовхнутися з різними проблемами — починаючи від безробіття фармацевтів і закінчуючи різким збільшенням кількості фальсифікованих ліків. Ми не можемо дозволити собі таку систему доти, доки не будемо мати всіх гарантій дотримання стандартів, адже насамперед йдеться не про суму чека, а про здоров'я громадян нашої країни.

— Проблемні питання виникають постійно на загальноукраїнському рівні і вирішення їх багато в чому залежить від нас. Необхідно вивчати практику інших країн, запозичувати найкраще, адаптувати з нашим законодавством, враховуючи національні інтереси, — відзначила президент громадської організації.

Частіше за інших за консультаціями до Ліги звертаються завідувачі районних аптек, працівники сільської фармації. Іноді їм потрібно, щоб хтось хоча б вислухав і почув про їхні проблеми. Також ми допомагаємо їм готуватися до атестацій, електронною поштою надсилаємо повідомлення про зміни в аптечному законодавстві. Детально обговорюємо впровадження програм з реімбурсації, зокрема «Доступні ліки», пояснюємо, як сільські аптеки можуть приєднатися до неї.

З останніх прикладів — проблема з нарахуванням пенсії, яка виникла у власниці ФОП в одному з районних центрів. Провізор не могла вийти на пенсію за вислугою років, оскільки три останні роки не були зараховані Пенсійним фондом до стажу. Керуючись і нині чинним законом «Про охорону здоров'я», Пенсійний фонд не вважає ФОП закладом охорони здоров'я, попри те, що ліцензію на його діяльність видає МОЗ. Ось така юридична колізія.

— Незважаючи на те, що справа спочатку не виглядала успішною, мені дуже хотілося допомогти цій жінці, яка хворіла і на утриманні якої була ще сім'я, — зізнається Людмила Олександрівна. — До обласного Пенсійного фонду я ходила як на роботу півроку, щоразу спілкуючись з вищим і вищим керівництвом. І таки зуміла домогтися свого — провізору не лише нарахували пенсію, але й повернули її за два попередні роки.

Допомога навіть одній людині — важлива, переконана Людмила Федорова. Адже фармація — це люди по обидва боки аптекарського віконця.

Лариса Дедишина

